

Hrytsiuk I.V.

Chernivtsi Institute of Trade and Economics,
Kyiv National University of Trade and Economics

INFLUENCE OF FISCAL POLICY ON REGULATION OF THE NATIONAL ECONOMY OF UKRAINE

Summary

The article with deals the nature of fiscal policy and its components. It is shown that the state has a direct regulation of socioeconomic processes by setting minimum social guarantees of the depreciation policy. It is shown that the implementation of an effective financial policy you can solve a number of important tasks at the level of industries, consumers and society.

Keywords: fiscal policy, state economic processes regulating the financial crisis.

УДК 004.738.5:336.71

ТЕХНОЛОГІЇ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

Даниленко І.О.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Поширення використання мережі Інтернет в повсякденному житті пришвидшує розвиток технологій, що стосуються всіх сфер життя та допомагає економити власний час і кошти. Технологічна еволюція дозволяє пришвидшити кількість часу яка необхідна для передачі інформації та дозволяє співпрацювати без посередників, розширюючи географію своєї діяльності. Ще до поширення всесвітньої мережі інтернет та комп'ютеризації світу, вже виникала потреба в автоматизації господарських процесів, що стосувалися також і фінансового сектору. Розгалужена система банків, особливо в західній півкулі, велика кількість клієнтів та підвищення кількості операцій, що проводяться за участю банків зумовили потребу до пришвидшення технологічної еволюції цього сектору економіки. Роль комп'ютеризації фінансового сектору економіки відіграє надзвичайно важливу роль. Розвиток електронних систем пришвидшила еволюцію надання банківських послуг та створила нову віртуальну реальність для ведення цілком реального бізнесу. Повна автоматизація процесів вплинула на швидкість, мобільність, інформативність, зручність надання послуг, що стала невід'ємною частиною життя сучасної людини в усьому світі.

Ключові слова: електронна торгівля, інтернет-торгівля, дистанційне банківське обслуговування, електронна комерція, електронний бізнес, банківський сектор.

Постановка проблеми. В сучасному світі інформаційні технології займають важливе місце майже в усіх сферах життєдіяльності людини. Впровадження Інтернет-технологій в банківській сфері ще з середини 90-х років трансформувало традиційну банківську систему, змінило структуру банківських ринків і навіть саму сутність банку. Розвиток системи управління банківськими операціями через Інтернет (Інтернет-торгівля) є зараз одним з найперспективніших напрямків банківської діяльності, але не зважаючи на це, в науковій літературі відсутні чітко визначені теоретичні підходи до пояснення інтернет-торгівлі, або електронної торгівлі в банківській сфері.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема імплементації технологій електронної торгівлі висвітлена в книгах «Інформаційні системи і технології в банках» Страхарчук А.Я., Страхарчук В.П. та «Банки: сучасні інформаційні технології» Н.І. Костіної; визначення понять електронного бізнесу, е-комерції та е-торгівлі надано В. Циганковим і Б. Богумірским, поняття дистанційного банківського обслуговування найкращим чином розглянуто в працях Никітіна А.В. В даній роботі також розглянуто звіт з торгівлі та розвитку UNICTADі Типовий закон про електронну торгівлю, прийнятий Комісією ООН із права міжнародної торгівлі.

Актуальність дослідження інтернет-торгівлі обумовлена тим, що на даному етапі розвитку як української, так і світової банківської системи все

більше банків почали надавати розширений пакет інтернет-послуг, які допомагають значно скоротити час обробки інформації, надають можливість дистанційного обслуговування клієнтів, і, як наслідок, нарощування клієнтської бази. В рамках дослідження технологій електронної торгівлі в банківській сфері залишається багато невирішених питань, починаючи від технологічного розвитку та теоретичного обґрунтування поняття е-торгівлі до моменту імплементації технологій в діяльність банку.

Метою статті є дослідження технологій електронної торгівлі, що використовуються в банківській сфері, виявлення різниці в технологічному розвитку України та розвинених країнах світу, а також відмінностей в поняттях електронного бізнесу, електронної комерції, електронної торгівлі, інтернет-торгівлі та дистанційного банківського обслуговування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поява та розвиток нових ринків, що породжуються Інтернет технологіями, привертає увагу міжнародних організацій, провідних фінансистів і банкірів світу, керівників держав та бізнесменів в першу чергу як стратегічну складову економіки майбутнього. Особливо актуальні дослідження в галузі Інтернет-економіки для України в умовах трансформації та інтеграції в світову економіку. Інтеграція в світове співтовариство вимагає відповідності світогосподарським процесам. В банківській сфері це перш за все використання технологій дистанційного банківського обслуговування.

Поняття дистанційного банківського обслуговування (ДБО) означає загальний термін для технологій надання банківських послуг на підставі розпоряджень, переданих клієнтом віддаленим чином (тобто без його візиту в банк), найчастіше з використанням комп'ютерних і телефонних мереж. Для опису технологій ДБО використовуються різні в ряді випадків пересічні за значенням до форм електронної торгівлі терміни: Клієнт-Банк, Банк-Клієнт, Інтернет-Банк, Система ДБО, Електронний банк, Інтернет-Банкінг, on-line banking, remote banking, direct banking, home banking, internet banking, PC banking, phone banking, mobile-banking, WAP-banking, SMS-banking, GSM-banking, TV-banking.

За визначенням А.В. Нікітіна, «дистанційне банківське обслуговування – це проведення операцій по рахунках клієнта на підставі його дистанційних розпоряджень, а дистанційне розпорядження – це розпорядження банку виконати певну операцію, передане клієнтом погодженим каналом доступу із певною процедурою передачі розпоряджень» [1, с. 156].

Зручність та ефективність дистанційного банківського обслуговування призвели до створення певної віртуальної реальності, в якій можна створити власний бізнес, за допомогою якого можна ефективно їм управляти, здійснювати розрахунки та проводити торгові операції.

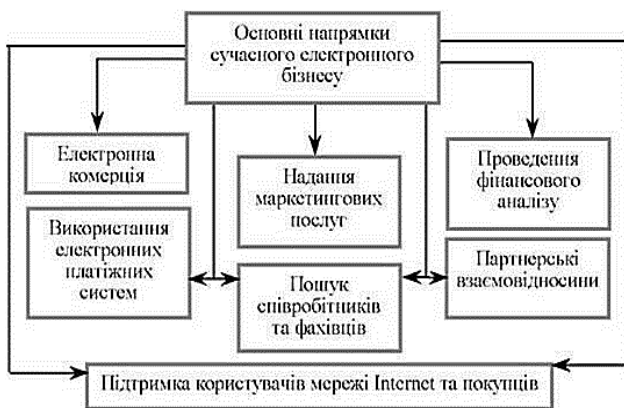

Рис. 1. Основні напрями сучасного електронного бізнесу

Процес розвитку дистанційного банківського обслуговування надав можливості для комерціалізації інформаційної сфери і перенесення ділової активності та частини бізнес-процесів у кібернетичний простір став одним із факторів, що створило нове поняття підприємницької діяльності, як електронний бізнес (Е-бізнес). Інформаційні мережі (Intranet, Extranet, Internet) є середовищем, у якому відбуваються сучасні бізнес-процеси, та одночасно – інфраструктурним забезпеченням електронного бізнесу.

Е-бізнес став якісно новою моделлю інтегрованої економічної діяльності, яка базується на використанні інформаційно-комунікаційних технологій та мереж як унікального макроекономічного середовища та основного засобу виробництва для оперативної комерційної та фінансової діяльності з метою підвищення ефективності, отримання стабільного соціально-економічного ефекту та динамічного розвитку нових сегментів бізнесу (Рис. 2).

Е-бізнес дає компаніям можливість забезпечити конкурентні переваги завдяки зменшенню витрат на взаємодію, розширенню ринків і сфери діяльності та виявленню нових каналів збуту, залученню

нових та поліпшенню обслуговування старих клієнтів, більшій мобільності та оперативності щодо прийняття управлінських рішень [2, с. 213].

Рис. 2. Основні форми електронного бізнесу

За своєю економічною суттю електронна банківська діяльність в глобальній мережі Інтернет є діяльністю у сфері надання кредитно-банківськими інститутами електронних фінансових послуг, в тому числі діяльність кредитних організацій в області здійснення електронних розрахунків з використанням банківських карт і систем електронних грошей, а також біржові операції з фондовими цінностями (Інтернет-трейдинг) та фінансове посередництво інших учасників електронної економічної діяльності (наприклад, Інтернет-страхування). Все це можна згрупувати в поняття електронної комерції.

Дуже часто термін Е-бізнесу ототожнюють з поняттям електронної комерції (Е-комерції). Згадані автори вважають, що правильніше віднести до Е-комерції ті види Е-бізнесу, які безпосередньо пов'язані з торговими операціями через Інтернет. Електронна комерція – комерційна взаємодія суб'єктів бізнесу з приводу купівлі-продажу товарів та послуг (матеріальних та інформаційних) з використанням інформаційних мереж (Internet, мережа стільникового зв'язку, внутрішні локальні мережі фірм). Електронна комерція складається з:

- електронний обмін інформацією (Electronic Data Interchange, EDI),
- електронний рух капіталу (Electronic Funds Transfer, EDF),
- електронна торгівля (E-trade),
- обіг електронних грошей (E-cash),
- електронний маркетинг (E-marketing),
- електронний банкінг (E-banking),
- електронні страхові послуги (E-Insurance) тощо.

Види електронної комерції, як складової електронного бізнесу (рис. 4): торгівля інформацією (контент-комерція), надання послуг, торгівля товарами (товарообіг).

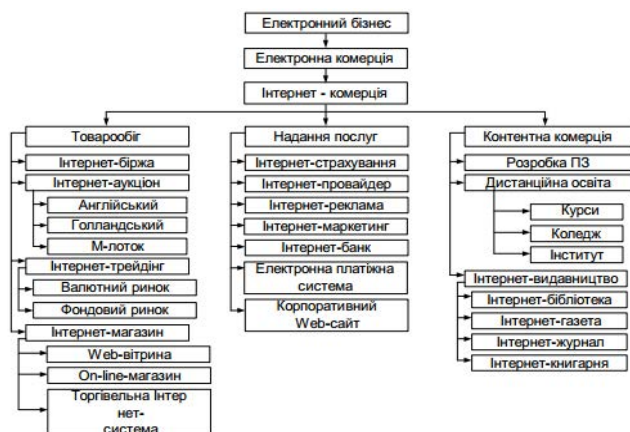

Рис. 4. Видова структура систем електронної комерції

Джерело [4, с. 201]

Електронна торгівля, або «e-commerce» – це організація і технологія купівлі-продажу товарів, послуг електронним способом з використанням телекомунікаційних мереж та електронних фінансово-економічних інструментів. [5].

У типовому законі про електронну торгівлю, прийнятому Комісією Організації Об'єднаних Націй із права міжнародної торгівлі, затвердженого резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 51/162 від 16 грудня 1996 року, зазначається, що «всі угоди, які укладені за допомогою електронного обміну даними та інших засобів передачі даних, називаються «електронною торгівлею», які передбачають використання альтернативних паперовим методам передачі даних і зберігання інформації» [6]. Розвиток електронних систем пришвидшила еволюцію надання банківських послуг та створила нову віртуальну реальність для ведення цілком реального бізнесу. Повна автоматизація процесів вплинула на швидкість, мобільність, інформативність, зручність надання послуг, що стала невід'ємною частиною життя сучасної людини в усьому світі. Переважна більшість експертів вважають, що Інтернет є одним з найбільш ефективних інструментів просування кредитних продуктів, що обумовлено значним розширенням використання Інтернету в цілому і активним Інтернет-просуванням банків. За середньозваженою оцінкою експертів, більше 60% фізичних осіб у світі, зацікавлених у отриманні кредиту, використовують як основний інструмент пошуку кредитних продуктів Інтернет, і число таких осіб неухильно зростає [7].

Кількість банків, в яких є Інтернет-банкінг в Україні незначна – менше 20 банків. Причиною такого стану є недостатньо розвинена нормативна база, яка регулює роботу банків саме в мережі Інтернет. Проблема збереження банківської таємниці є особливо актуальною в такому відкритому середовищі, як «всесвітня мережа». Співвідношення кількості користувачів послугами дистанційного банківського обслуговування із загальною кількістю жителів серед розвинених країн світу та в Україні на початок 2014 року представлена на рис 5.

Рис. 5. Кількість користувачів Інтернет-банкінгом в країнах світу на початок 2014 року, %

Джерело: побудовано автором за даними [8]

Головною відмінністю розвитку банківських послуг за кордоном та в нашій державі є використання стимулюючих важелів впливу на населення, тобто методів залучення клієнтів до банківських послуг Інтернет-банкінгу. Особливістю розвитку електронної торгівлі в розвинених країнах є значне зниження відсоткових ставок за кредитами та їх підвищення за депозитами, за рахунок скорочення витрат на обслуговування даних послуг. Українські банки використовують іншу політику залучення клієнтів – вони зменшують або взагалі скасову-

ють комісійні відрахування на обслуговування тих операцій, які можна провести за допомогою Інтернет-банкінгу. В українських банках, які впровадили Інтернет-банкінг, переважають такі види Інтернет-послуг, як запит залишків за рахунком; грошові перекази; отримання виписок за рахунками; виставлення і сплата рахунків; оформлення депозиту; конвертація валюти; додаткові послуги по платіжним карткам.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика послуг Інтернет-банкінгу, що надаються зарубіжними банками та банками України

Вид послуг	Зарубіжні банки	Українські банки
Запит залишків за рахунками	впроваджено	впроваджено
Виставлення і сплата рахунків	впроваджено	впроваджено
Грошові перекази	впроваджено	впроваджено
Оформлення депозиту	впроваджено	впроваджено
Оформлення індексованих депозитів	впроваджено	не впроваджено
Відкриття рахунків	впроваджено	впроваджено
Оформлення кредиту	впроваджено	впроваджено, але майже не пропонується
Інтернет-еквайринг	впроваджено	не впроваджено
Хеджування валютних ризиків	впроваджено	не впроваджено

Джерело: [9, с. 294]

Інтернет, у якості фінансового інструмента, надає банкам прекрасні можливості заощадити на стандартних операціях, що пов'язані з платіжним оборотом. Вартість операції, що здійснюється засобами систем електронного бізнесу, скорочується на 80-90%, тобто банк не несе витрат щодо візуального контролю представлених документів та спілкування з клієнтом, а здійснює лише контроль виконання операції засобами електронних систем.

Висновки. Не зважаючи на відсутність єдиного підходу до визначення теоретичного підґрунтя таких понять як електронний бізнес та електронна торгівля саме в банківській сфері, можна прослідкувати взаємозалежність між цими поняттями. Поява дистанційного банківського обслуговування створила можливість для розвитку електронного бізнесу. Згідно визначення, електронна комерція включає всі процеси товарно-грошового обміну в інтернеті, та включає в себе поняття електронного бізнесу та електронної торгівлі.

Однак, погляд на світовий електронний бізнес, як елемент банківської сфери суттєво відрізняється. Насвіттовому фінансовому ринку будь-якої країни електронна торгівля є елементом не просто електронної комерції чи електронного бізнесу, тут вже більше фігурує поняття дистанційного банківського обслуговування не просто як допоміжного елементу, а як основної структурної частини.

Таким чином, узагальнивши різні підходи до визначення поняття «електронна торгівля», то для банківської сфери це – організація процесу товарно-грошового обміну у формі купівлі-продажу фінансових послуг на базі електронних технологій.

Список літератури:

1. Нікітін А. В., Бортніков Г. П., Федорченко А. В. Маркетинг у банку: Навч. посіб. / За ред. А. В. Нікітіна. – К.: КНЕУ, 2006. – 432 с.
2. Страхарчук А. Я., Страхарчук В. П. Інформаційні системи і технології в банках: Навч. посіб. – К.: УБС НБУ: Знання, 2010. – 515 с.
3. Берко А. Ю., Висоцька В. А. Intranet архітектура інтелектуальних систем електронного навчання // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2001. – № 438.
4. Костіна Н. І., Антонов В. М., Ганах Н. І. Банки: сучасні інформаційні технології: Навч. посібник. – Ірпінь, 2001. – 359 с.
5. United Nations Conference on Trade and Development E-COMMERCE AND DEVELOPMENT REPORT 2004 – OVERVIEW http://unctad.org/ru/docs/ecdr2004overview_ru.pdf
6. Типовий закон про електронну торгівлю, прийнятий Комісією Організації Об'єднаних Націй із права міжнародної торгівлі, затверджений резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 51/162 від 16 грудня 1996 року.
7. BSMC Дослідження 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.adme.ru
8. MForum Analytics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mforum.ru>
9. Юденков Н. Інтернет-технології в банківському бізнесі: перспективи і ризики [Текст]: учбово-практичний посібник / Н. Юденков, І. Сандалов, С. Л. Ермаков. – М.: КНОРУС. – 2010. – 320 с.

Даниленко І.А.

Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана

ТЕХНОЛОГИИ ЭЛЕКТРОННОЙ ТОРГОВЛИ В БАНКОВСКОЙ СФЕРЕ**Аннотация**

Распространение использования сети Интернет в повседневной жизни ускоряет развитие технологий, касающихся всех сфер жизни и помогает экономить время и деньги. Технологическая эволюция позволяет ускорить количество времени необходимое для передачи информации и позволяет сотрудничать без посредников, расширяя географию своей деятельности. Еще до того как распространилась всемирная сеть Интернет и началась компьютеризация мира, уже возникла потребность в автоматизации хозяйственных процессов, которые касались также и финансового сектора. Распространенная система банков, особенно на западе, большое количество клиентов и увеличение количества операций, проводимых с участием банков, обусловили потребность к ускорению технологической эволюции этого сектора экономики. Роль компьютеризации финансового сектора экономики играет чрезвычайно важную роль. Развитие электронных систем ускорило эволюцию предоставления банковских услуг и создала новую виртуальную реальность для ведения вполне реального бизнеса. Полная автоматизация процессов повлияла на скорость, мобильность, информативность, удобство предоставления услуг, стала неотъемлемой частью жизни современного человека во всем мире.

Ключевые слова: электронная торговля, интернет-торговля, дистанционное банковское обслуживание, электронная коммерция, электронный бизнес, банковский сектор.

Danylenko I.O.

Kyiv National Economic University named after V. Hetman

TECHNOLOGIES OF E-COMMERCE IN THE BANKING SECTOR**Summary**

Widespread use of the Internet in everyday life accelerates the development of technology related to all spheres of life and help save time and money. Technological evolution speeds up time needed for the transfer of information and enables to cooperate without intermediaries, increasing geography of activities. Even before Internet network spread worldwide and computerization started, there already appeared the need to automate business processes, including the financial sector. The common system of banks, especially in the West, high number of customers and increasing number of operations involving banks caused a need to speed up the technological evolution of this sector. The role of the computerization in financial sector of economy is an extremely important. The development of electronic systems accelerated the evolution of banking services and created a new virtual reality to run real business. Full automation of processes influenced on speed, mobility, informativity, convenience of service, became an integral part of modern life around the world.

Keywords: e-trade, internet-trade, remote banking, e-commerce, e-business, banking sphere.